

INHOUD

- Minder bewegingsvrijheid, meer ambitie
Verschillen in arbeidsmotivatie van Turkse en
Marokkaanse vrouwen **3**
- Terugkeer, integratie en diversiteit, of toch gewoon
werken? Feiten over het integratie- en emancipatie-
beleid voor vrouwen en meisjes uit etnische min-
derheden **6**
- Blootshoofds of bedekt (10,11,16,28,41) **10**
- Zonder bewustzijn geen emancipatie
Het Platform van zwarte vrouwen Gelderland aan
het woord **12**
- Liefde zonder grenzen **17**
- Triomf voor Funda Mújde
“Wat ik doe staat in het teken van de multiculturele
samenleving” **20**
- Het leven is als een aarden pot
Vluchtelingenvrouwen op het platteland **23**
- Over drempels
Empowerment op drie niveaus **26**
- “Je hebt mij een stem gegeven”
Moslimvrouwen op de bres voor een liberale islam **29**
- Korte berichten **31**
- De mannelijke hoofdrolspelers in het emancipatie-
proces “De emancipatie begint bij vrouwen” **33**
- Hallo Belgin, beste Heleen **36**
- Mijn geloof en mijn geluk **39**
- Literatuurlijst **42**

COLOFON

Enzovoort Visies is een uitgave van Enzovoort - innovatie in emancipatie; het emancipatiebureau voor de provincie Gelderland. *Visies* is een thematische uitgave, die circa twee keer per jaar uitkomt. Nummer 4 verschijnt voorjaar 2005 en zal als onderwerp mantelzorg hebben.

Redactie

Hoofdredactie: Henriëtte Neuijen (Enzovoort)
(Eind)redactie: Hatice Bölek (Enzovoort), Jannie Groenewold
(Vrouwendocumentatiecentrum De Feeks).

De inhoud van dit nummer is tot stand gekomen met medewerking van: Amora El Hajji (IVC Nijmegen), Belgin Keles (Gemeente Nijmegen), Heleen Woelders (Rijnstad Arnhem/Oase) en Nicole Zwager (Vrouwendocumentatiecentrum De Feeks).

Redactieadres

Enzovoort – innovatie in emancipatie
Postbus 606
6800 AP Arnhem
T (026) 351 70 17
F (026) 445 41 67
E info@enzovoort.org

Enzovoort ontvangt voor haar werk
subsidie van de provincie Gelderland

ISSN: 1572-7696

Vormgeving & Druk

Vormgevers Arnhem bNO
Drukkerij Stunnenberg

Omslag: Fatma Kaya,
fotograaf: Ron Jenner

Redactioneel

Een themanummer over allochtone vrouwen, kan dat wel? Nee, dat is een onzinnige exercitie, want over wie wil je het dan hebben? Een vluchteling uit Afghanistan, een Turkse studente, een Marokkaanse nieuwkomer, of een Surinaamse die hier haar hele leven al woont? En is ze moslim, christen, boeddhist of ‘niks’? Maatschappelijk werkster, huisvrouw, of cabaretière? Je kunt ook stellen dat je juist een themanummer over allochtone vrouwen moet maken, omdat men het in Nederland voortdurend over hen heeft. Dat is toch die vrouw die volgens het kabinet, als laatste in Nederland, moet emanciperen? Dan is het zinvol om eens wat beter te kijken hoe die allochtone vrouw er uitziet. Misschien kun je zelfs wel met haar praten! Over Boudewijn de Groot bijvoorbeeld, of over Dostojevski. Of over de vraag wat er nodig is om een goede activiteit te laten slagen, waar die aan moet voldoen en welk vervolg nuttig is om ook op lange termijn resultaat te boeken. Uit vele monden klinkt in deze *Visies* de dringende oproep aan ieder die invloed heeft op beleid en politiek: ga het gesprek aan met de mensen waar het om gaat. Zie de ander niet als een exotisch wezen dat je kunt rubriceren, etiketteren en in de juiste dossiermap stoppen. Zoek eens naar de overeenkomsten in plaats van te focussen op de verschillen.

In deze *Visies* komen relatief veel vrouwen aan het woord met een islamitische achtergrond. Gedeeltelijk omdat 54 % van de niet-westerse allochtonen moslim is. Maar vooral omdat de positie van Turkse en Marokkaanse vrouwen in de Nederlandse samenleving mede beïnvloed wordt door de islam en de beeldvorming daarover. Een aantal gebeurtenissen markeerde de periode waarin de artikelen werden geschreven: de uitzending van *Submission part one* en de moord op Theo van Gogh, gevolgd door brandstichting bij islamitische scholen, moskeeën en bij kerken. Bij de voorbesprekingen van deze *Visies* zeiden verschillende islamitische vrouwen dat ze sinds elf september een verharding voelen in de omgang met niet-moslims. Dat ze zich vaak in de verdediging gedrongen voelen en steeds weer uitleg moeten geven. Een jonge Marokkaanse vrouw ziet af van haar voornemen lid te worden van een Adviescommissie voor homo-lesbisch beleid, waarvan ik zelf wel deel uitmaak. Kennissen raden het haar af, omdat homoseksualiteit nu eenmaal gevoelig ligt. Maar ook de ontstane onrust tussen moslims en niet-moslims maken haar huiverig om juist nu die stap te zetten. Ik begrijp haar, maar vind het ook ontzettend jammer, want het klikte in het kennismakingsgesprek en ze leek me een aanwinst voor de commissie.

Op dit moment voelen heel veel mensen in Nederland zich op verschillende manieren en niveaus geïntimideerd. Moord, geweld en agressie roepen veel emoties op. Het belangrijkste lijkt daarbij om ons niet door onze angst te laten manipuleren, maar ons met elkaar te blijven verbinden. Luisteren, vragen, praten en elkaar proberen te begrijpen, lijkt daartoe de enige vruchtbare weg: als mannen en vrouwen, homo's en hetero's, als moslims, christenen en atheïsten, als beleidsmakers, politici en burgers.

We hopen dat deze *Visies* daartoe bijdraagt.

Henriëtte Neuijen